

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE

M.A. YOGA

EXAMINATION : APRIL 2023

SECOND SEMESTER

Sub. : Yoga in ancient literature (201)

Date: 18/4/2023

Total marks: 60

Time: 2.00 pm to 4.30 pm

सूचना : १. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे. २. उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

प्र.१. योग्य पर्याय निवडा

(१०)

१. आस्तिक दर्शनाचे ---- प्रकार / संख्या आहे.
अ) ३
क) ४
ब) ६
ड) ८
२. आरंभवाद ---- दर्शनाने सांगितला.
अ) जैन
क) न्याय-वैशेषिक
ब) चार्वाक
ड) वेदान्त
३. माया/प्रकृतीमध्ये प्रतिबिंबित ब्रह्माला ---- म्हणतात.
अ) ब्रह्मदेव
क) ब्रह्मलोक
ब) शबल ब्रह्म
ड) यापैकी नाही
४. घट या द्रव्यामध्ये घटाचे समवायिकारण ---- आहे.
अ) तंतू
क) संयोग
ब) माती
ड) कुंभार
५. लोकायत शास्त्र हे ----- चे पर्यायी नाव आहे.
अ) चार्वाक
क) बौद्ध
ब) जैन
ड) वेदान्त
६. पूर्व मीमांसा दर्शनाचा कर्ता ----
अ) भृगु
क) जैमिनी
ब) अत्रि
ड) शांडिल्य
७. ऋग्वेदामध्ये ----- मंडले आहेत.
अ) १५
क) १०
ब) १६
ड) ९
८. अथर्ववेदातील कांडांची संख्या ----- आहे.
अ) १५
क) २०
ब) १६
ड) १७
९. बुद्धी + ज्ञानेंद्रिय यांना ----- कोष म्हणतात.
अ) विज्ञानमय
क) प्राणमय
ब) ज्ञानमय
ड) आनंदमय
१०. सांख्य दर्शनानुसार प्रकृतीची संख्या ----- आहे.
अ) एक
क) दोन
ब) अनेक
ड) चार

प्र.२. थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही चार)

(२०)

१. त्रिगुण
२. प्रकृती
३. विवर्तवाद
४. समाधिपाद - पतंजल योगसूत्र
५. सत्कार्यवाद
६. माया व ब्रह्म

प्र.३. कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

(३०)

१. आस्तिक दर्शने म्हणजे काय ते सांगून योग दर्शनाचे सविस्तर वर्णन करा.
 २. वेदान्त दर्शनानुसार सृष्टि उत्पत्ती वर्णन करा.
 ३. सांख्य दर्शनानुसार प्रकृती व पुरुष यांचे सविस्तर वर्णन करून सृष्टिउत्पत्ती वर्णन करा.
-